

«ЧАС ТИХОЇ ЗАМРІЯНОЇ КРАСИ...» (до ювілею Наталії Вигодованець)

"Щастя твоє, і світ твій, і рай твій всередині тебе є"
Г.Сковорода

Життєва стежка людини – таємна, невідома наперед, але, йдучи нею щодня, людина відкриває для себе нові істини. Впевнено простує стежкою власного життя талановитий літературознавець, майстерний педагог, закохана у слово людина – Наталія Іванівна Вигодованець.

Перші її враження, відкриття пов'язані з чудовим мальовничим краєм, із світом дитинства на її малій батьківщині.

Народилася Наталія Вигодованець у селі Гірне Стрийського району Львівської області. Але справжнім домом душі, колискою для її родини стало чудове містечко, що заховалося поміж Карпат, – Сколе.

Казка дитинства формує наше сприйняття світу. Високі гори, що оточили малу батьківщину Наталії Вигодованець, стали для неї символами висоти духу, ясності прагнень, чистоти почуттів. Саме із таким розумінням дійсності Наталія Іванівна йтима далі по житті в пошуках «свого щастя, свого світу і раю всередині себе».

Тут, у світі дитинства, відкрила для себе Наталія Вигодованець ще одну значиму річ – цінність сім'ї, родини. І вже згодом, коли доля завела її за Карпати, до Ужгорода, на кожні вихідні і свята вона поспішатиме до батьківського дому, щоб набратися сил і наснаги від тепла родинного вогнища.

Наступним значимим етапом у житті Наталії Іванівни Вигодованець став Ужгородський університет. Невипадковим був вибір філологічного факультету. Він зумовлений вродженим чуттям прекрасного, бажанням проникнути в таємниці художньої творчості, прагненням пізнавати світ глибоко і повно.

Після закінчення університету Наталія Вигодованець вдосконалювала ази педагогічної майстерності, працюючи вчителем української мови і

літератури спочатку на Вінничині, а згодом на Львівщині. Але зацікавленість наукою цілком закономірно змусила її повернутися до аспірантури УжДУ. Тут під керівництвом В.Л.Микитася молодий науковець заглибилася в складний світ релігійно-філософської літератури Відродження та Бароко. Була виконана та успішно захищена у Львівському університеті в 1972 році дисертаційна робота на тему «Лазар Баранович – український письменник другої половини XVII ст».

На кафедрі української літератури Ужгородського університету Наталія Іванівна працює вже понад сорок років. Вона пройшла шлях від викладача до доцента. Стала визнаним фахівцем із давньої літератури та літератури XVIII ст. У науковому активі Наталії Вигодованець білше сотні досліджень. Сфера її наукових інтересів надзвичайно широка. Це і давня література, і теоретичні аспекти літературного розвитку, і поетика постмодернізму, і важливі питання професійної майстерності вчителя-словесника.

У наукових дослідженнях Наталії Вигодованець по-новому, концептуально прочитана творчість Лазаря Барановича. Цікавим є погляд дослідниці на своєрідність жанру послання у творчості Івана Вишенського. Змістовними, свіжими є спостереження над творчістю Г.Сковороди.

Одним із пріоритетних напрямів у науковій діяльності Наталії Вигодованець є дослідження своєрідності барокового мислення Василя Довговича. Про глибину наукових спостережень переконливо свідчать праці: «Барокова поетика Василя Довговича», «Василь Довгович: людина Бароко», «Біблійна іконіка поезії В.Довговича у контексті барокової опозиції «antiquus – modernus» та ін. Заслугою Наталії Іванівни є те, що вона вперше в літературознавстві майстерно й фахово вписала літературне бароко Закарпаття в український контекст.

Свідченням неабиякого творчого та наукового потенціалу літературознавця є численні рецензії, статті, присвячені творчості закарпатських поетів, аналізу специфіки стильової та філософської основи українського літературного бароко.

Синтетичний характер мислення Наталії Вигодованець простежується в усіх наукових дослідженнях. Новизною підходу відзначається її ґрунтовні наукові розвідки «Український контекст літературного бароко Закарпаття», «Барокова поетика Василя Довговича», «Василь Довгович – людина бароко» та ін., в яких авторка порушує питання зв'язку української літератури XVII – XVIII ст. з мистецтвом бароко та східного й європейського гуманізму та Відродження. Ці дослідження стали значимим внеском в українське літературознавство.

У наукових працях Наталії Вигодованець простежуються енциклопедизм мислення, принциповість, глибоко науковий підхід до проблеми становлення й розвитку українського літературознавства як науки пізнання і самопізнання нашого народу.

Важливим аспектом літературознавчих зацікавлень науковця є також сучасна філософська, інтелектуальна поезія (Надії Панчук, Петра Мідянки). Фахово аналізуючи філософську поезію, Наталія Іванівна неначе перебуває з автором-творцем в одному мовному просторі, а тому робота над пізнанням таємниць авторського слова перетворюється для неї на радість. Це робота над думкою – історією, психологією, філософією, культурою народу.

За характером Наталія Іванівна Вигодованець справжній вчений, із притаманними їй рисами надзвичайної наукової зацікавленості, яка не дає спокою і водночас надає здатності працювати в будь-яких умовах. Для науковця цілком органічним є системний метод, що й виводить її літературознавчі дослідження на рівні етнопсихології, культурології, компаративістики співвідносно з особливостями розвитку цивілізації й культури.

Науковий пошук Наталії Іванівни часто стимулюють потреби навчального процесу. Вона прекрасний методист, автор цілого ряду методичних посібників для студентів: «Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з курсу «Методика викладання української літератури в середній школі»: Для студентів-філологів заочної форми навчання» (1987р.), «Основні питання вивчення курсу «Методика викладання української літератури в середній школі». Літературне краєзнавство» (2001р.), «Методичні рекомендації до виконання бакалаврських обіт з української літератури» (2001р.), «Урок української літератури в школі: Методичний посібник на допомогу студенту-практиканту» (2006р.) та ін.

Сумлінно й наполегливо працює Наталія Іванівна і як наставник аспірантів, пошукувачів.

Наталія Вигодованець – досвідчений педагог, викладач. Студенти зустрічаються з нею вже на першому курсі, де вона читає курс давньої літератури. Потрапивши від шкільної парти до студентської лави, першокурсники часто бувають розгубленими і навіть безпорадними. Це добре розуміє Наталія Іванівна, а тому постійно намагається прийти на допомогу, порадити, підтримати. Водночас вона стає для студентів еталоном інтелігентності,

принциповості. У донесенні до студентів програмового матеріалу завжди відчувається її ерудиція, обізнаність із новинками філологічної науки.

Наталія Вигодованець – добрий наставник молоді. Вона заохочує обдарованих студентів до наукової роботи. Про невичерпну творчу енергію педагога свідчить те, що вже багато років вона – незмінний керівник літературознавчого гуртка на факультеті. Організована й добре спланована робота студентського колективу стимулює цікаві, неординарні наукові пошуки на актуальні теми із залученням найсучаснішого наукового інструментарію. Викликають захоплення ентузіазм та рівень відповідальності, з якими Наталія Іванівна з року в рік планує роботу молодих дослідників літератури, а тільки таке ставлення до своїх обов'язків забезпечує ефективність та результативність будь-яких починань.

Свідченням активної життєвої позиції, сумлінності Наталії Вигодованець є те, що вона багато років була незмінним секретарем факультетського товариства «Знання», заступником декана, очолювала методичну комісію факультету.

Наталія Вигодованець – це людина активної громадянської позиції. Багато років вона була головою Закарпатського регіонального відділення Союзу українок. Брала активну участь у заходах товариства «Просвіта», НРУ. Її присутність на зустрічах, презентаціях, вечорах в обласній бібліотеці свідчать про незгасний інтерес до культурного, літературно-мистецького життя краю. Для Наталії Іванівни визначальними є поняття національна самосвідомість та патріотизм.

Педагогічний хист Наталії Вигодованець розкривається і в її вмінні бути академнаставником для студентів. Ці обов'язки Наталія Іванівна також виконує самовіддано. Вона неодноразово організовувала студентів для творчих зустрічей із митцями, для пізнавальних екскурсій до Львова, Нагуєвичів, у театри, музеї нашого міста.

Завжди вагомою була участь Наталії Вигодованець і в організації та проведенні тематичних вечорів на факультеті.

Наталія Вигодованець завжди переповнена життєдайною енергією, вона віддана своїй справі, успішно поєднує наукову роботу з сумлінним виконанням професійних обов'язків та активною суспільною діяльністю.

Відзначимо й те, що Наталія Іванівна є уособленням української берегині родинного вогнища. Вона повсякчас турбується і дбає про своїх близьких – чоловіка, дітей, онуків, і не приховує, що справжнє щастя і невідкупну радість отримує саме від них.

Свіжість її думок, поглядів, молодість душі, енергійність якраз і пояснюється вмінням «відкривати світ заново»: разом із дітьми, онуками, із колегами-науковцями, із студентами... І водночас сил і наснаги Наталії Іванівни додають пам'ять роду, спогади про малу батьківщину. Це справжня таємниця її життєвої цільності – зберігати

ти в душі сутнісне і вміти кожного разу відкривати світ по-новому.

Колеги по кафедрі української літератури бажають Вам, Наталіє Іванівно, нових творчих відкриттів. Здоров'я, щастя, душевної гаронії, радості та тепла від шануючого Вас колективу, відданих Вам студентів. Нехай попереду відкриваються все нові й нові світлі горизонти творчої

насаги і творчого натхнення. Нехай на Вашому основному шляху до самої себе, до щастя в собі символом високості духа завжди будуть прекрасні й величні Карпати.

Марія Яремкович,
доцент кафедри української літератури УжНУ